

cast *raja*', com entengué Sanelo (*Ensayo*, s. v.) i *AlcM*, fóra enorme, inadmissible, castellanisme. «No podria haver volgut dir, a la seva manera, 'fan furor, desguitarren?' Advertim que el nom de la bella, dolça i melangiosa possessió de *Raixu*, camí de Palma a la Serra (que hom ha usat com a bon emblema de mallorquina catalanitat) deu venir del nom de persona aràbic sense relació amb res d'això; no escrau aquí fer la crítica ni comprovació de les etimologies indicades en *AlcM*, els autors de les quals solen tirar poc o prou «al drct.» — 2 Significat més que més segur en tant que tenim dues versions d'aquest *exempli*, que el *DAG* cita sense altra indicació de procedència que «Legend, ms 178v.». No el trobo en el «Legendari per A. B. C de Eximplis e Miracles», el primer vol del qual publicà Mrn Aguiló el 1881 en la seva *Bibl. Cat. Però* en el segon vol, que sortí prologat pel seu fill Àngel, el 1904, n'hi ha una versió idèntica, pel que fa al fragment reproduït en el *DAG* (fora d'un parell de -a per -e), sinó que en lloc de *raxosa* posa *quexosa* Modernització d'Àngel?, o potser aquest usà un exemplar diferent, i més o menys coetani del ms (de «pergamí del com. del S. xv»), que son pare tenia només, l'any 1881. De tota manera té més o menys valor la substitució. Per l'ed. (§ 442, vol. II, p. 72) veiem que es tracta de «con una dona --- se preava en si que hagués singular virtut de paciència. *Monialis debet esse in omnibus patiens*», «una dona --- pregà a una abadessa que li donàs una de les seues monges que estigués se'n ab ella» i al cap d'un any la hi retornà perquè era massa «simple», que per això li envià l'altra que li feia tot allò «e semblantment feya a tota la companya de casa»; llavors diu la dama a l'abadessa: «prec-vos que no m' tolgats aquesta monge, car en aquest any he guanyat ab ella, per paciència, ço que l'altra any havia perdut ab l'altra». Era, doncs, verament tota una busca-raons, no pas una ardent cap de trons. — 3 És possible que hi hagi alguna cosa afí a *raixós* i *raixa* en occità: «Però non sias tan arditz ni tan raxós / del ferre traire, que d'un mal li fassas dos» en la *Cirurgia* de R. d'Avinhon (Gard, 1170-1209), que Cianciolo glossa «frettoloso, adirato» (*ARom.* xxv, 81, vers 1186), ço que recorda molt la *raixa* del curar del Poema de la Vida Marina, i coincideix com a adj. amb el cat. ant. *raixós* i el cat. mod. *ratxós*; és veritat que el copista a qui devem el coneixement d'aquell poema didàctic occità fou un català de la segona meitat del S. XIII, que hi introduí mant castellanisme, almenys gràfic i fonètic, i en rigor pot ser que hi vagi introduir ell aquest mot en lloc d'un altre adjectiu en -ós (com *rauós*). Però com que també trobem quelcom d'això en altres textos occitans, potser cal pensar que hi hagué manlleu occità del mot català, amb adaptació fonètica de la x catalana a l'ais de l'occità; car no sembla possible que siguin representants autòctons de *RIXA*/*RIXOSUS* en llengua d'oc. La *a* s'hi oposaria. De fet Mistral emprà *menà raisso* ben bé com el *menar raixa* del nostre

poema marí i no gaire diferent de *l'haber raixa* de StVicentl i de la farmacologia, si bé aplicant ho al brogit i agitació d'animals «lis arplan e li corb, sus li piue, librament volon, menon *raisso*», *Calendau* (II, 23.1, trad. «croassent») Li dóna també sentits més diferents (on es podria pensar en una contaminació amb el germà del nostre *ruixar*). «se baisso / cadun vers terro, e d'uno *raisso* / de cop de roucasoun m'anavon esterní» (= «sous une grêle de ---»), id. VIII, 17.6, en el cant III, 20.5, tradueix ell mateix *raisso* per «averse», i en *Nerto* usa *avé a raisso* per «tenir una munió». «Bah! d'amo negro, n'ai a *raisso*» es vanta el Dimoni, trad. «j'en ai à verse» (VII, v. 492). Resta incert si, en cert trobador, «No puec mudar qu'ieu no diga, so que tant lo cor mi *rayssa*» és realment d'un verb *raissar*, o un subjuntiu pres (morfo-sintàcticament discutible) del verb *traisser* 'enfellonir' (Levy, *Litbl.* IX, 269, s'oposa a aquesta idea de Tobler). — 4 «Intolerable pestilencia e mortal te consuma, *rixoso*, embidioso, maldito! ¿Toda ésta es la amistad ---», *Celestina*, «*rixoso* --- el ombre siempre regañando y presto a contradizir y metido en barajas», APal. — 5 «Y com més pujant anavan, més dalit prenia, més *rauxes* de satisfacció bufavan per son esperit enlluernat», NOLLER (*Pap.*, 212), «mes, passada l'estona i el dia i la *rauxa*, / i el vent de disbauxa, / de tot te desdius, / i abandones la vida, i la glòria i l'empresa, / i despulles el gran de grandesa / i encara t'en rius», Maragall (*Oda a Bna.*, v. 41), «*Rauxes* d'angúnia» títol del llibre que projectava Coromines, c. 1903, incloent-hi les narracions més antigues entre les que publicà en *A recés dels tam* (La Dona Lletja, La Casa dels Pudalls ---), «sigues valenta: acostuma't al meu caràcter; jo tinc aquestes *rauxes* venenoses que no sé d'on me vénen; potser se me n'anirà aquest mal --- ja sóc molt més tranquil que abans», id. carta a la promesa, 15-VIII-1901. — 6 També Bart. Ferrà, *Comèdies, IdOr* I, 77 i men. 'en moviment' (Camps Merc, *BDLC* x, 25) Val a dir que també es podria creure que aquest mot baleàric fos un arabisme, derivat de l'ar. *rāyūāğ* 'festinare', *RMA*; «avancer, faire aller plus vite», «expédier, dépêcher, hâter l'exécution de», Boqtor; i l'adj. *rayūāğ* «qui tourne autour de qch», que vulgarment s'havia de pronunciar *rāyūēğ* (Dozy I, 564). No és un mot de l'ar. corànic, ni dels més clàssics, però sembla que és de procedència oriental; potser irània: car en la 5.ª forma significava 'ser molt vendible, despatxar-se de pressa' i, almenys en aquesta acc., afirma Nyberg (*Manual of Pahlavi*, 168a) que prové del pelvi antic *ravāk* «running, going on, current», persa mod. *ravā* '(moneda) corribre', 'legal, admissible'; que crec germà indo-europeu del gr. *ῥέω* 'jo rajo' i ave. *ravan* 'riu, corrent d'aigua' etc. (Pok., *IEW*, 1003.10). I ben rumiat això és el que sembla més convincent *Rauxar-li a algú alg c* 'venir-li la rauxa' escriu el tarragonès Puig i Ferrater: «I ¿si li hagués *rauxat* d'anar tot sol al mas?» (*Cercle Màgic*, 138). — 7 «L'esperit juganer i sèrio, *arrauxat* i discret, fogós i candí,